

צועדת אל הלא נודע

נפילת משטר אסד היא אירוע מכונן החותם פרק משמעותי בהיסטוריה של סוריה. המדינה במתכונתה החדשה עומדת בפני משימות משמעותיות וגורליות, בהן אתגר השיקום והפיוס, הצורך לנווט בין הפטיש הטורקי לבין הסדן הכורדי, והיכולת להתנהל עם שלטון מפוצל ומפולג ללא צבא. ההצלחה או הכישלון בעמידה במשימות אלה יכתיבו, ככל הנראה, גם את ההשפעה של האירועים על היחסים עם ישראל

ועלייתו של חאפז אל-אסד בשנת 1970 סימנו את התפנית המשמעותית ביותר בתולדותיה של סוריה המודרנית. עליית הבעת' העבירה את מרכז הכובד של הפוליטיקה הפנים-סורית מהעיר אל הכפר והובילה לדעיכת מעמדן של המשפחות הפיאודליות, שכוננו בפיו של ההיסטוריון הידוע פיליפ ח'ורי The Absent Lands Lords, ושלטו בסוריה מאמצע המאה ה-19 ועד לעליית הבעת' בשנת 1963.

עלייתו של נציג הפריפריה החברתית ובן לקבוצה הטרודוקסית באסלאם המחישה את התמורה המתחוללת בסוריה, שבה האליטה הכפרית הפריפריאלית דחקה לחלוטין את האליטה העירונית הוותיקה. מאז עליית אסד האחים המוסלמים היו החזות הפוליטית והאידיאולוגית של מאבק האליטה העירונית נגד ההגמוניה של האליטה הכפרית הפריפריאלית שבנתה את ארמון העם בדמשק. המאבק בין האחים המוסלמים לבין משטר הבעת' ידע תפנית בשנת 1976, כאשר האחים המוסלמים הכריזו מלחמת ג'יהאד נגד מי שנתפס בעיניהם "עדו אללה" – אויבו של אללה, קרי חאפז אל-אסד. העימות האלים בין האחים המוסלמים למשטר הגיע לשיאו באירועי חמאה בתחילת 1982, כאשר כוחות המשטר טבחו בתושבי העיר, לאחר שהאחים המוסלמים השתלטו עליה והתבצרו בה.

הטבח של חמאה סימן תפנית בגישתו של אסד כלפי העיר הגדולה בסוריה. לאחר ההכרעה הוא אימץ את גישת הגשרים הפתוחים עם שלושה מוקדי כוח בעיר: חכמי ההלכה ואנשי הדת,

בועות לפני פרוץ ההתקוממות העממית בסוריה במרץ 2011 התראיין שליט סוריה המודח בשאר אל-אסד והעריך כי גל ההתקוממויות שנודע בכינוי 'האביב הערבי' לא יגלוש לסוריה. להערכתו של אסד, הדבקות של סוריה באידיאולוגיה הפאן-ערבית והיותה חלק בלתי-נפרד מציר ההתנגדות מחסנים אותה מפני התקוממויות ומעניקים למשטר לגיטימציה עממית רחבה.

אסד שגה בהערכתו, כשם ששגה בדרך האיוולת שנקט בה כדי להתמודד עם ההתקוממות העממית שפרצה במעוזים העממיים של מפלגת השלטון. באופן לא מפתיע, המשטר הטוטליטרי של הבעת' זיהה את ההתקוממות כתולדה של קונספירציה אזורית ובין-לאומית שכל מטרתה הפלת המשטר בשל היותו חלק מציר ההתנגדות, ללא כל התייחסות עניינית לגורמי העומק הפנימיים אשר הוציאו את ההמונים אל הרחובות.

עצם העובדה שההתקוממות העממית החלה בדרעא (שממנה באו מרבית ראשי הממשלה בתקופת הנשיא חאפז אל-אסד) והתפשטה לאל-רסתן ודיר אל-זור ולעוד אזורים פריפריאליים, מלמדת על שבר ומשבר בלגיטימציה של משטר הבעת' בסוריה.

משטר הבעת' בסוריה: רקע היסטורי

מאז עלייתו של משטר הבעת' לשלטון הוא נתקל בהתנגדות מצד הזרם האסלאמיסטי בסוריה, וכבר בשנת 1963 נרשמה התנגשות ראשונה בעיר חמאה. עליית הבעת' לשלטון בשנת 1963

Ruslan Maiborodin (/ Shutterstock.com)

חטאי האב: מורד ניצב על
פרצופו של אסד (CTK / Alamy)
(Stock Photo)

כרסום משמעותי במדינת הרווחה אשר הוקמה בשנות ה־50 וה־60. התוצאה הייתה ניתוק המשטרים מבסיסי התמיכה העממיים: הפריפריות החברתיות.

כיצד שרד המשטר את ההתקוממות הארוכה?

למרות התרופפות הזיקה בין המשטר לבין יסודותיו החברתיים בעידן בשאר אל-אסד בצל העידן הניאו־ליברלי, הברית עם העיר הגדולה הוכיחה את יעילותה עם פרוץ ההתקוממות. שתי הערים הגדולות בסוריה, דמשק וחלב, לא ממש יצאו נגד המשטר, ואף לא אחת מהן ידעה מחאה המונית שאיימה על המשטר.

שתי הערים אמנם לא התייצבו בכל הכוח לצד המשטר, אולם היה די באדישות מצידו כדי לשרוד את ההתקוממות. התשובה לשאלה כיצד הצליח המשטר לשרוד את ההתקוממות ולגבור על המורדים, תלויה במידה רבה במורשת שהותיר הנשיא חאפז אל-אסד. השותפות הלא־שוויונית

הסוחרים העשירים והאינטלגנציה העירונית, וייסד מודל של שותפות, אמנם אל־שוויונית, עם העיר. בעוד הפיקוד על הצבא ומנגנוני הביטחון היה בידי האליטה העלווית, הרי הזרועות האזרחיות של השלטון ניתנו בידי המוסלמים הסונים. ברית זו עמדה ביסוד היציבות הפוליטית בסוריה במשך שני עשורים, עד למותו של אסד האב. חטאו הגדול של אסד הבן היה לא שמר על האיזון, שנשתמר בתקופת אסד האב, בין המחויבות הפוליטית והחברתית כלפי הפריפריה לבין הפתיחות כלפי העיר הגדולה.

בשאר אל־אסד הרחיק לכת בפתיחות כלפי העיר הגדולה ומעמד הסוחרים העשירים, והסרת המכסים מעל סחורות מטורקיה היטיבה עם הסוחרים העשירים, אולם פגעה בבתי החרושת הקטנים בפריפריה, כפי שהעיד בזמנו ריאד' חג'אב, מושל מחוז אל־לאד'קיה (מעוז העלווים בסוריה) וראש הממשלה שערק לשורות האופוזציה.

המשטר בעידן בשאר אל־אסד, כמו כל המשטרים בעולם הערבי, קידם הפרטה לצד

**חטאו הגדול של
אסד הבן היה בכך
שהוא לא שמר על
האיזון, שנשתמר
בתקופת אסד האב,
בין המחויבות
הפוליטית והחברתית
כלפי הפריפריה לבין
הפתיחות כלפי העיר
הגדולה**

מתקפת המורדים בדמשק:
המשטר שהחזיק מעמד שנים
נפל בתוך שבועיים
(צילום: אורן זיו)

טוטליטריים באזור, הקהילה או ההיכרות האישית הייתה הבסיס לבנייתו של פיקוד צבאי נאמן. אסד האב, למוד ניסיון מההפיכות הצבאיות שידעה סוריה בין השנים 1948–1966, השעין את משטר הבעת' על שני יסודות איתנים: נאמנות הפיקוד העליון של הצבא וגיוון מקורות המודיעין והשליטה של מנגנוני ביטחון שונים. הקוהרנטיות של הפיקוד העליון של הצבא הוכיחה אף היא את יעילותה במהלך השנים הארוכות של המרד, ועל אף המקרים הרבים של עריקות משורות הצבא הסורי, הרי לא נרשמה פרישה של דיוויזיה שלמה מהצבא. הלכידות של הפיקוד העליון הייתה גורם מרכזי להצלחת המשטר לעמוד בפני פרץ ההתקוממות. נוסף על כך, המשטר הצליח לגייס את הקהילה העלווית בסוריה ולהעמידה על הרגליים האחוריות במה שנתפס כמלחמת קיום נגד הארגונים הג'יהאדיסטיים. מעשי הטבח

בין העיר לבין הכפר הוכיחה את עצמה בכך ששתי הערים הגדולות לא יצאו בהמוניהן נגד המשטר במהלך כל שנות ההתקוממות והמרד. גם כאשר איבד המשטר את השליטה על חלקה המזרחי של חלב, זו הייתה השתלטות של המורדים יותר מאשר התקוממות של התושבים המקוריים. האדישות והפסיביות בשתי הערים הגדולות האריכו את ימיו של המשטר בשנים הקשות ביותר מבחינתו, השנים הראשונות של המרד. היבט אחר של מורשת אסד האב שמסביר את יכולת ההישרדות של המשטר הוא המבנה של הפיקוד הצבאי. במשך שלושה עשורים פעל אסד באופן שיטתי כי להבטיח בניית פיקוד עליון של הצבא שכולו נאמן באופן אבסולוטי לנשיא ולמשטר. לפי דיווחים שונים הקפיד אסד לעבור על הרשימות המפורטות של צוערים בקורסי קצינים. כמו במקרים דומים של משטרים

וההוצאה להורג שביצעו ארגונים אלה רק סייעו במלאכתו של המשטר להקים את המליציות של המשמר הלאומי.

יחד עם זאת, לא היה די בכך כדי להבטיח את שרידות המשטר ואת מניעת נפילתו. עלייתו של ארגון המדינה האסלאמית תחילה וג'בהת אל-נצרה (היא תחריר אל-שאם כעת) ציירה את החלופה האסלאמיסטית למשטר כגרועה ממנו בשל מעשי טבח נוראיים ומתועדים של ארגונים אלה נגד מתנגדיהם ונגד תומכי המשטר. החשש מפני אנרכיה או חלופה אסלאמיסטית-ג'יהאדיסטית היה במובן מסוים גורם נוסף שהאריך את ימיו של המשטר בשל היעדר של חלופה טובה יותר.

שרידות המשטר והניצחון על המורדים לא היה מתאפשר לולא הסיוע הצבאי, המדיני והכלכלי מצד בעלי בריתו האזוריים והבין-לאומיים של המשטר. חזבאללה היה ראשון המתערבים לצד המשטר – הוא יצא להגנת המשטר מתוך שכנוע כי נפילתו עלולה, מנקודת מבטו, להביא לאובדן של משענת אזורית ושל נתיב האספקה המרכזי של הארגון. בשל החשש מפני אפקט הדומינו, שלח חזבאללה אלפי לוחמים כדי למנוע את נפילת המשטר. גם איראן נחלצה לעזרתו של המשטר על ידי סיוע כלכלי וגיוס מליציות שיעיות שנלחמו לצידו.

התפנית המכרעת באה לאחר התערבותה של רוסיה, שהקימה בסיס חיל אוויר (בסיס חיל האוויר חמיימים), והצליחה לקדם שני מהלכים אסטרטגיים: בלימת המורדים וקידום יוזמה להסדרה של כניעת המורדים.

בהתאם לאסטרטגיה זו, הוטל מצור, עד הרעבה, על האזורים אשר בשליטת המורדים, וניתנה להם אחת משתי אופציות: כניעה או מעבר למובלעת אידליב, אשר נהייתה מעין "מלכודת עכברים" שמטרתה לרכז את כל המורדים באזור אחד.

מדיניות ההסדרה שקידמו הרוסים באזורים שונים הביאה גם לשילוב המורדים בכוחות ביטחון מקומיים. שני המודלים של ההסדרים סימנו ניצחון של המשטר על יריביו, אולם ללא הכרעה, ונשאו בחובם את סכנת התחדשות המרד,

וזה אשר אירע בדצמבר 2024. עם תחילתה של מתקפת המורדים, ולאחר נפילת חלב וחמאה, כמעט ללא לחימה, החלו המורדים לצאת נגד המשטר באזורים שונים, דבר שזירז את נפילתו של אסד בלילה שבין שבת לראשון, 8 בדצמבר 2024. כך לדוגמה, המורדים בדראע מעולם לא נכנעו למשטר וגויסו במסגרת כוחות ביטחון מקומיים, וימים לאחר תחילתה של מתקפת הארגונים הג'יהאדיסטים הצליחו המורדים בדראע להשתלט על כל המחוז ועל מעברי הגבול תוך יממה.

הנפילה המהירה של השלטון: רב הנסתר על הגלוי

המשטר, אשר החזיק מעמד שנים ושרד את ההתקוממות העממית ואת מלחמת האזרחים העקובה ביותר מדם שידע המזרח התיכון מאז תחילת המאה החולפת, נפל תוך שבועיים מאז החלה מתקפת המורדים. נפילה מהירה זו נבעה בראש ובראשונה מחוסר יכולת, או ליתר דיוק – חוסר רצון, של הצבא הסורי ויחידות העילית הנאמנות למשטר, להילחם. מאז נפילת חלב היה ברור כי נתקבלה החלטה שלא להילחם, וכאן טמונה התעלומה הגדולה – הרי בעלות הברית, רוסיה ואיראן, טענו כי אין ביכולתן לסייע לצבא שאינו מפגין נחישות להילחם. חולשת הצבא נבעה בעיקר מההשלכות של המשבר הכלכלי שפקד את סוריה מאז סיום המלחמה בשנת 2018, והנטל הכבד של הסנקציות הבין-לאומיות שהטילו ארה"ב ומדינות המערב. אולם באותה נשימה אפשר לומר כי החטא הקדמון של המשטר מנקודת מבטו שלו היה דו-ממדי. הממד הראשון מתבטא בכך שהמשטר לא תיעל את ניצחונו כדי לקדם פיוס לאומי או הסדר פוליטי חדש בסוריה, אשר ישלב ולו חלק מהאופוזיציה בסוריה לאחר המלחמה. המשטר התבצר בעמדותיו ולא הפגין שום רצון לחלוק את השלטון עם האופוזיציה. הממד השני, אולי המשמעותי יותר, היה ההסדרה שנוצרה באידליב – הרי המשטר השלים עם קיומה של ישות אסלאמיסטית-ג'יהאדיסטית

מדיניות ההסדרה
שקידמו הרוסים
באזורים שונים
הביאה גם לשילוב
המורדים בכוחות
ביטחון מקומיים.
שני המודלים של
ההסדרים סימנו
ניצחון של המשטר
על יריביו, אולם
ללא הכרעה, ונשאו
בחובם את סכנת
התחדשות המרד

מתקפת המורדים פרצה בעיתוי האידיאלי ביותר מבחינתם, בעיקר לאחר רצף המהלומות הצבאיות שספג חזבאללה במלחמתו עם ישראל בחודשים ספטמבר-נובמבר 2024

המלך עבדאללה השני "הסגר השיעי" ומחלישה את מעמדה של איראן באזור, גם אם המשטר הפך בשנים האחרונות לנטל מבחינה כלכלית וצבאית. אולי חזבאללה יותר מכל גורם אחר יושפע מנפילתו של המשטר, כי עם נפילתו איבדו השיעים בלבנון משענת אזורית ובעל ברית אזורי שתמך בקהילה השיעית מאז שנות ה-70. אותה ברית שייסדו חאפז אל-אסד והאמאם מוסא אל-צדר העניקה לקהילה השיעית בלבנון פטרונות ומשענת פוליטית וצבאית. כינונו של חזבאללה העצים את הברית ואת התלות של השיעים בלבנון בבעלת הברית סוריה. מלבד היותה משענת מדינית, סוריה נהייתה נתיב האספקה המרכזי עבור חזבאללה מבחינה צבאית. על כן, נפילת המשטר בסוריה הינה בעלת אפקט מחליש מבחינתו של חזבאללה במישור המורלי והמדיני, אולם לא פחות חשוב מזה – היא גרמה לחסימת נתיב אספקה מרכזי עבור הארגון.

לאן פניה של סוריה?

לא ניתן לענות על שאלה זו באופן נחרץ בשלב הנוכחי, אולם ניתן לשער כי סוריה, אשר בנה חאפז אל-אסד כמדינה ריבונית בעלת משטר ריכוזי הנשלטת מדמשק, חלפה מן העולם. מציאות זו אינה תולדה ישירה של נפילת המשטר כשם שהיא תולדה של מלחמת האזרחים שקרעה את סוריה לגזרים וריסקה את הריבונות של המדינה הסורית. מגמה זו קיבלה ממדים חדשים עם נפילת המשטר לאור שלוש עובדות חשובות.

ראשית, הארגונים האסלאמיסטיים אשר תפסו את השלטון מפוצלים ומפולגים, ספק אם ארגונו של אחמד אל-שרע, העומד בראש השלטון החדש, שולט בכל הארגונים והמיליציות הללו. יש להוסיף

בצפון סוריה בחסות טורקיה. במקום שמובלעת זו תהיה "מלכודת עכברים", היא הפכה למבצר בלתי חדיר, שאף ניצל את שנות השקט של 2018–2024 כדי לאגור כוחות ולהתארגן מחדש.

מתקפת המורדים פרצה בעיתוי האידיאלי ביותר מבחינתם, בעיקר לאחר רצף המהלומות הצבאיות שספג חזבאללה במלחמתו עם ישראל בחודשים ספטמבר-נובמבר 2024. מתקפת המורדים באה לאור רצף המהלומות הצבאיות שספג ארגון חזבאללה במלחמתו מול ישראל, וכמובן המשך ההסתבכות של רוסיה במלחמתה המתמשכת באוקראינה.

נתון נוסף מכריע הוא העובדה שטורקיה נתנה את ברכתה למבצע והעמידה לרשות המורדים אמצעים טכנולוגיים ומודיעיניים שאפשרו את מתקפת הפתע של ארגוני המורדים. מתקפה זו לא הייתה יוצאת לפועל, וספק אם הייתה משיגה את יעדיה, לולא חולשתו של הצבא הסורי וללא התמיכה של טורקיה. זו האחרונה ידעה לתעל את הנסיבות האזוריות והבין-לאומיות לתכנון מתקפת מחץ שהובילה לנפילת המשטר. כמובן, הפסיביות של בעלות הברית של המשטר רק זירזו את הנפילה, וכאן מתעוררת השאלה המתבקשת: האם איראן ורוסיה ויתרו בכזו קלות על בעל ברית אסטרטגי מבחינתם? עוד מוקדם לקבוע תובנות באשר לפסיביות שהפגינו בעלות בריתו של המשטר, כך גם באשר להתנהגות של הצבא עצמו.

נפילת המשטר היא אירוע מכונן בכל המובנים של המילה. נפילת משטר אסד חותמת פרק משמעותי בהיסטוריה של סוריה – סיום השלטון של מפלגת הבעת' שתפסה את השלטון בסוריה בשנת 1963 והביאה את הקץ על המשטר של משפחת אסד ששלטה בסוריה במשך 54 שנים רצופות.

נפילת המשטר מסמלת גם תפנית מבחינה אזורית, שהרי היא מחלישה את הציר שנקרא בפי

החזית האירנית מתפוררת:
מנהיג חיזבאללה חסן
נסראללה, אשר חוסל בידי
ישראל (/ ZUMA Press, Inc.)
(Alamy Stock Photo)

באמצעות השלוחה הסורית הנתונה לשליטתה המלאה, קרי הצבא הסורי הלאומי – מעין כוח צבאי שהוקם ב־2017 ונשלט באופן מלא על ידי טורקיה המונה עשרות אלפי לוחמים ומנהל כעת לחימה נגד הכורדים.

שלישית, אתגר השיקום והפיוס הלאומי. מלחמת האזרחים בסוריה, אולי העקובה מדם שידע המזרח התיכון הערבי במאה ה־20, הותירה אחריה מדינה הרוסה, מרקם חברתי מרוסק, בעיית פליטים הגדולה ביותר במזרח התיכון הערבי, מאות אלפי הרוגים (ההערכות מציינות שנהרגו קרוב לחצי מיליון אזרחים, חיילים ולוחמים של האופוזיציה), וכמובן, תשתיות הרוסות וכלכלה הרוסה. המשטר החדש עומד בפני אתגרים כבירים, וספק אם יהיה ביכולתו לקדם את מפעלי השיקום והפיוס ללא סיוע אזורי ובין־לאומי.

על כך שעם נפילת המשטר, איבדה סוריה את מה שנותר מצבאה.

שנית, סוריה החדשה עומדת בפני אתגר משמעותי ביותר, והוא האתגר הכורדי, לאור הנחישות שמפגינה טורקיה על מנת לבטל את החבל האוטונומי של הכורדים בצפון. השלטון החדש מצוי בין הפטיש הטורקי לבין הסדן הכורדי. כלומר, בין המחויבות לטורקיה, הפטרון של השלטון החדש, לבין הצורך להגיע להסדר עם הכורדים בצפון־מזרח סוריה. גם שדות הנפט של סוריה נתונים לשליטתם של כוחות סוריה הדמוקרטית, הזרוע הצבאית של הכורדים בצפון. טורקיה נחושה בדעתה להביא להשמדת החבל האוטונומי שהכורדים הקימו בצפון סוריה, שהרי ה־PKK משולבים בתוך ה־SDF. הסוגיה הכורדית מאיימת על היציבות הכללית בסוריה לאור העובדה שטורקיה מנהלת מלחמה נגד הכורדים

**מלחמת האזרחים
בסוריה, שאולי היא
העקובה מדם שידע
המזרח התיכון הערבי
במאה ה־20, הותירה
אחריה מדינה הרוסה,
מרקם חברתי מרוסק,
ואת בעיית הפליטים
הגדולה ביותר במזרח
התיכון הערבי**

בסוריה, אולם רואה באותה עין את האתגר הנובע מעלייתם של הארגונים הג'יהאדיסטיים לשלטון בחסותה של טורקיה שיחסיה עם ישראל עברו תמורה הסלמתית מזה שני עשורים.

החשש מפני העתיד הנסתר בסוריה אינו נחלתה של ישראל בלבד, והוא מלווה רבים מהסורים עצמם, מדינות ערב והזירה הבין-לאומית. רבים המברכים על נפילת המשטר על פני המבכים את לכתו, אולם אין זה מבטל את החששות מפני אפיק

עשן מעל ביירות, 2006 (char)
abumansoor / Alamy Stock
(Photo)

ההתפתחויות העתידי בסוריה, שלא פעם תוארה כמרכז הכובד של היציבות באזור. סוריה, שהייתה בשנות ה-50 זירת התגוששות בין גורמים אזוריים ובין-לאומיים, עתידה ככל הנראה לשוב לפוזיציה זו אחרי שחדלה מלהיות מדינה בעלת מעמד באזור זה. נותר לומר כי עלייתו של משטר אסלאמיסטי בסוריה ממחישה יותר מכול את מותה הסופי של הערביות. תחת הערביות עלו לשלטון גורמים אסלאמיסטיים שבהחלט ינערו את סוריה משרידי המורשת הערבית-הבעת'יסטית. ■

ד"ר יוסי ח'זראן הוא חוקר ההיסטוריה הפוליטית-חברתית של הסהר הפורה, מרצה בכיר בתוכנית ללימודי המזרח התיכון והאסלאם במרכז האקדמי שלם ומנחה באוניברסיטה הפתוחה

לאור מציאות זו ספק אם יהיה ניתן להחיות את סוריה כמדינה ריבונית בעלת משטר ריכוזי; ככל הנראה פניה של סוריה, לפי תחזית אופטימית, לכינון מודל מסוים של שלטון לא ריכוזי פדרלי, בחסותו של הפטרון הטורקי.

המבט הישראלי

פרוץ ההתקוממות בסוריה בשנת 2011 העמיד את ישראל בפני דילמה אסטרטגית משמעותית: האם הפלת המשטר היא לטובתה של ישראל; האם ישראל צריכה להתערב כדי להפיל את משטר הבעת', בעלת בריתה של איראן וצינור החמצן והאספקה של חזבאללה?

בשל האפקט הכרוני של מה שניתן לכנותו "הסינדרום הלבנוני" חששה ישראל כי התערבות צבאית במשבר בסוריה עלולה לגרום להסתבכות בנוסח מלחמת לבנון הראשונה. למרות הססנות זו, התגובה הרשמית והציבורית בישראל לא מותירה מקום לספק כי ישראל ראתה בנפילת המשטר הישג והתפתחות מבורכת בשל הזיקה האיראנית והלבנונית, שהרי נפילת המשטר החלישה את "הציר השיעי" וניתקה את קו האספקה המרכזי של חזבאללה מאז כינונו בשנת 1982. במשך ארבעה עשורים הייתה סוריה המשענת המדינית והאסטרטגית של חזבאללה ונתיב האספקה שדרכו זרם הסיוע הצבאי לחזבאללה.

בהקשרים אלה, ישראל רואה את נפילת המשטר כהתפתחות אסטרטגית אשר מחלישה את מעמדו של חזבאללה בעימות מול ישראל ומותירה את איראן ללא "הכנף הסורי". יחד עם זאת, צה"ל פתח במבצע צבאי מיידי עם נפילת המשטר והשמיד בסיסים, מפעלים וציוד צבאי של הצבא הסורי, לכל נשק זה ייפול לידיהם של הארגונים הג'יהאדיסטיים. ישראל לאחר השבעה באוקטובר, בשל הטראומה שחוותה, אינה מוכנה יותר לקחת סיכון ולהותיר נשק כבד בידי הארגונים הג'יהאדיסטיים.

באותו הקשר יש לראות את שינוי תוואי הגבול והשתלטות הצבא על רצועה בגולן הסורי. ישראל רואה את ההישג האסטרטגי בנפילת המשטר